

Sport GVP: Превенција на родово базирано насилство во и преку спорт

*Концептуализирање на род и родова равноправност во
спортот*

Концептуализирање на род и родова равноправност во спортот

Тренинг пакет за спортски професионалци, персонал и спортски директори

Концептуализирање на род и родова равноправност во спортот

Цел: Да се истражат како општествените норми и бариери ги ограничуваат можностите за сите во спортот.

Клучни теми:

- Пол, интерсекционалност и родова идентичност
- Родова равноправност во спортот
- Историски и современи бариери за родова равноправност во спортот
- Родова разноликост во лидерството и тренерството во спортот

Целна публика: Спортски професионалци, спортски администратори, тренери, застапници за родова равноправност.

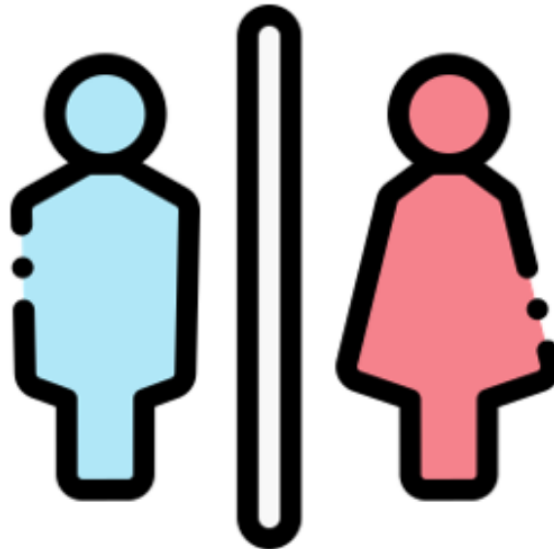

Дефинирање на род

- **Дефиниција на род:** Родот се однесува на улогите, однесувањата, очекувањата и нормите што општествата ги поврзуваат со поединци врз основа на нивниот претпоставен биолошки пол. Тоа е социјална конструкција која се разликува низ различни култури и временски периоди.

Што е род?

Родот се однесува на општествените норми и карактеристики кои опишуваат маж или жена. Терминот род се користи за опишување на социјални или психолошки ситуации. (Jayde Pryzgoda и Joan C. Chrisle, 2000)

Што е пол?

Терминот пол се користи за да се пополнат биолошки речени реченици. Сексот ги дефинира карактеристиките што одредуваат дали некој е биолошки женски или маж. (Bn Torgrimson, CT Minson)

Слика 1. Разбирање на разликата меѓу род и пол. Ресурс: <https://cgbvbasket.eu/>

Дефинирање на интерсекционалност и идентитет

Дефиниција на интерсекционалност: Терминот интерсекционалност, кој го воведе Кимберле Креншоу, опишува како различни аспекти на идентитетот (на пример, пол, раса, класа) се пресекуваат и создаваат уникатни искуства на дискриминација или нерамноправност.

Пример: Женски спортист од маргинализирана етничка група може да се соочи со и родова и расна дискриминација, што го нарушува нејзиниот пристап до можности и поддршка во спортот.

Важност во спортот: Признавањето на различните идентитети осигурува фер третман и инклузивност за сите спортисти.

Родова еднаквост во спорт

Дефиниција: Родовата равноправност во спортот значи дека сите лица имаат еднаков пристап до ресурси, можности и учество, без разлика на пол.

Тековни статистики:

- Во 2023 година, помалку од 22% од највисоките позиции за донесување одлуки во спортските федерации на ЕУ беа задржани од жени.
- Во Европа, само 31% од спортските тренери се жени, со значајни разлики меѓу земјите — од само 9% во Португалија до 77% во Црна Гора. (EPRS, 2024)

Предизвици со кои се соочуваат:

- Родовите разлики во платите.
- Нееднаква медиумска репрезентација.
- Ограничени можности за лидерски позиции за жени и трансродови лица.

Пример: Кампањата за еднакви плати во женскиот фудбал ја истакнува нееднаквоста во заработките, иако женските тимови имаат слични достигнувања како машките.

Бариери за родова разноликост во спортот

Историско исклучување:

- Жените биле првично забранети да учествуваат во Олимписките игри и други големи натпревари.

Културни стереотипи:

- Спортот како фудбал и дизање тегови се сметаат за „машки“, што ги одвраќа жените од учество.
- Мажите кои се натпреваруваат во традиционално „женски“ спортови, како што е гимнастиката, можат да се соочат со дискриминација.

Системски пристрасност:

- Трансродовите спортисти често се соочуваат не само со бариери во политиките, туку и со широко распространета социјална стигма, додека интерсексуалните спортисти се соочуваат со присилни медицински интервенции за да се вклопат во бинарни категории.

Промовирање инклузивност во менторство и лидерство

Потреба за разнолико лидерство:

- Жените и небинарните лица се уште се недоволно застапени во тренерските и извршните улоги.
- Поголемата разноликост води до подобро донесување одлуки и инклузивни средини.

Стратегии за инклузија:

- Воведување на програми за менторство за недоволно застапени тренери.
- Спроведување на родови квоти во спортската управа.
- Подигнување на свеста за несвесниот пристрасност при вработување и унапредување.

Пример: Појавата на женски судии во меѓународниот фудбал и во НБА демонстрира напредок во родовата инклузивност.

Рефлексија и дискусија

- Клучни прашања:
  - *Како нееднаквоста на половите влијае на учеството во спортот?*
  - *Кои политики можат да ја подобрат родовата разноликост во лидерството?*
  - *Како спортските професионалци можат да бидат адвокати за еднаквост?*

Заклучок

Сумирање

- Равноправноста на половите ја подобрува фер играта и конкурентноста во спортот.
- Интерсекционалноста помага во решавање на повеќето слоеви на дискриминација.
- Разноликоста во лидерството придонесува за целокупниот развој на спортскиот екосистем.

Прашања?

ВИ БЛАГОДАРАМ

Co-funded by the
European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them (Project Number: 101133538).